



Rupea-Cohalm

creație și identitate culturală românească



❖ RUPEA - Reps - Biserica evanghelică și incinta fortificată.

Perioada edificării, hramul bisericii și prezentare generală.

Biserica a fost construită prin secolul al XV-lea în stil gotic, fiind o construcție de tip sală. În veacul al XVII-lea se realizează bolta bisericii tot în stil gotic. Biserica purta hramul Sf. Iacob. Are un portal-arc tot în stil gotic. Pe pereții de sud, deasupra galeriei, se pot observa resturi de frescă de dinaintea epocii reformatorilor.

Poziționarea localității.

Orașul Rupea este situat la 64 km depărtare de orașul Brașov, în partea nord-vestică a județului, în depresiunea dintre Olt și Tîrnava Mare, pe șoseaua Brașov-Sighișoara, pe râul Kosder, sau Cosd, un afluent al Oltului.

Atestarea documentară a așezării.

În 1289 se pomenește pentru prima oară de Kosdbach („rivulus Kozd” - râul Kosd), după care este denumit Capitlul de la Rupea.

Situarea bisericii.

În partea de nord-vest a localității se înalță Dealul Cetății cu cetatea din Rupea. Structura arhitectonică urbană a localității este dominată de două străzi principale paralele. Biserica evanghelică se află în centrul istoric al orașului, aproape la poalele cetății.

Biserica evanghelică.

Hala. Corul. Plafonul casetat. Portalul. Sacristia. Nișa tainică.

Scurt istoric. Evenimente importante din „viața” bisericii.

În secolul al XV-lea a fost construită hala bisericii din Rupea în stil gotic. În secolul al XVII-lea se realizează bolta gotică a sălii care e înlocuită apoi printr-un plafon casetat. În 1665 se face șarpanta acoperișului. În 1713 are loc, potrivit unei inscripții latinești, renovarea tavanului casetat, iar în anul 1727 se zugrăvește galeria orgii. Între 1930-1931 se efectuează reparații la biserică și se pun în vânzare nu mai puțin de 16 covoare anatoliene pentru finanțarea renovării. Portalul-arc gotic din partea de sud a sălii are niște triple proptele de grinzi în trepte cu muluri concave, astragaluri și două „druguri” dreptunghiulare. O parte a dantelurilor de ornamente s-a păstrat în zona galeriei de vest. Portalul de vest, de asemenea de origine gotică, are buiandrugii în arc (console, gulere) și o proptea de grinzi, acoperită de astragaluri și muluri concave. Pereții portalurilor sacristiei constă din trei druguri care se încrucișează sus și formează un buiandrug în „arc guler at”. Pornesc de la baze cu nervuri și include două concavități sau muluri concave. Ferestrele bisericii au încă rame, ancadramente de piatră; numai fereastra din nord-vest este prevăzută cu o dantelură de ornamente. În cor și în sacristie sunt păstrate, conservate console. Pe pereții de sud, deasupra galeriei se pot constata resturi de frescă de dinaintea epocii Reformei. Ele sunt așezate în grupuri, înfățișări de oameni în mărime naturală, în atitudini variate, constituind „grupe compacte și indică similitudini cu picturile orientale. Picturile murale sunt sub var. Pe pereții de sud al corului este păstrată o nișă tainică din goticul târziu, care are





Rupea-Cohalm

creație și identitate culturală românească



❖ RUPEA - Reps - Biserica evanghelică și incinta fortificată.

o ușiță de lemn, pictată în „stil țărănesc”, săsesc.

Turnu-Clopotniță.

În 1730 se zidește turnul-clopotniță. În 1765 se prăbușește, iar în 1782 se construiește din nou unul în partea de sud a bisericii în stilul „Barocului iezuit”, rezultând o separare a bisericii de turnul-clopotniță.

Interiorul bisericii.

Altarul.

În 1709 se realizează Altarul, care avea aproape gata patru coloane, stâlpi în trei nișe, fride împărțite în capituluri. Arhitrava cu îndoituri, sau cu „gușă” susținea coronamentul, care constă într-un tablou de mijloc flancat de două coloane torsionate, în centrul altarului s-a făcut o statuie a lui Iisus Răstignit. În nișa flancată se află sculpturi cu sfinții Petru și Pavel. Pe coronamentul capitulului se afla bustul lui Dumnezeu Tatăl cu o coroană de raze și un glob pământesc, iar în lateral sunt figurinele celor patru evangheliști. Coronamentul baroc prezintă îngeri decapitați, „cartușe”, pardoseală ori scînduri, completînd dotarea bisericii.

Orga.

Aceasta are două claviaturi, pedală și 15 registre și a fost realizată în 1726 de către un constructor necunoscut. Se află în colțul peretelui de nord al bisericii și al arcului de triumf și are o cutie barocă în formă de cuib de rândunele. În 1971 s-a primit în galeria de vest o orgă de la Drăușeni, Opus 23, construită de Karl Einschenk.

Covoarele.

Biserica mai detine 17 covoare orientale. În 1930, istoricul Julius Bielz a cuprins într-un inventar 32 de covoare: „Registrul aflat în posesia Parohiei Evanghelice din Rupea existau covoare persane din Asia Mică (anatoliene) lucrate manual”, după cum reiese din descriere. O colecție de covoare din Asia Mică, din care 17 sunt expuse, iar restul sunt fragmentate.

Potirul.

Un mare și albastru potir datează din 1813. Acest potir se distinge prin reliefurile circulare aplicate pe lobiile piciorului. Ele semnifică ființele apocaliptice ale evangheliștilor cu repetarea triplă a îngerului lui Matei. S-au găsit și două candelabre datate: 1667 și 1760.

Clopotele.

În turnul clopotniță era suspendat un clopot datat 1488, care purta inscripția latinească: „sancti spiritus dicit nobis gracia anno Domini m.cc.8 VIII”, în traducere „Duhul Sfânt ne spune har în anul Domnului 1488”. Un alt clopot era din secolul al XVII-lea, mai precis din anul 1627. Două clopote sunt realizate în 1924 în atelierul de la Apold și au inscripții germane.





Rupea-Cohalm

creație și identitate culturală românească



❖ RUPEA - Reps - Biserica evanghelică și incinta fortificată.

Fortificația bisericii.

Incinta. Turnul. Școala. Casa parohială.

Informațiile privind fortificația bisericii rupene sunt foarte puține. Astfel, potrivit unui arhitect, în Rupea, la poalele cetății se fortifică „sumar” biserica. Cimitirul era mărginit de școală și casa parohială. Cam pe la mijloc sunt păstrate totuși resturi ale zidului inelar, care se pot vedea și astăzi.

